

శ్రీ రాజా శ్రీ రాజా నామః.

శ్రీరస్తు

కలియగవలసిన చరిత్రము

అను

విశ్రాంతి వాక్యము

ఈయది

శ్రీమదుభయశాంత ప్రవర్తక శ్రీమన్నేలుకొటజయ్యుడు

అయ్యవాగ్లగారి తొలిది సంబంధమును

పరిశాపపూర్వకముగా గుర్తుపెట్టిన పరివ్రామాలును

శ్రీమద్భగవద్గీతావ్యాఖ్యాన శాస్త్రమునకు సంబంధమును

శ్రీరాజా మంత్రి పక్షం (ఉత్తర) మంత్రిత్వమున

రాజా మహాశయము

అను

శ్రీరాజా మంత్రి పక్షం వారికి జగన్మోహనరావు

పండితుని వినివీరినది

తత్పర్యంతముగా శ్రీరాజా మంత్రి పక్షం వారికి

గోవిందరావు సంగీతము చేత శ్రీరాజా మహాశయము

రాజా మహాశయమునకు గానము చేసి పంపిన యీ గ్రంథము

దాముక వెంకటేశ్వలనాయకా వ్రాసినది

శ్రీ మా య శ్రీ నా య క మా క

క లి యు న వి ట నా న క ర్త ము

క థ ము ద్దు

కా॥ శ్రీకృష్ణులము రంగమృదినిముగా శ్రీమహానాథుని
కాకాచరీతలముందు శేషభక్తిగోగలూని తాతాననినానాభాటితు
దైర పువ్వుపురుషుల రాజీవశేతుల మహాశ్రేవానితు మహానుభా
పులుతుల శ్రీరంగనాథులవిరుల॥

మ॥ అతికాశన్యుడవీపునిక్రముగ నత్యాపన్నుడవ నేనునీమతి
లోనించుక జాలిబట్టలుకు యేమాంబునాకింక యేమి నీతోడబరిం
తురవ్యమెరుగల గాంక్షింది శిష్యావ్రతవిధితి నీవిత్తిమ దిట్లువది
సనరే శ్రీనాథనారాయణా॥

ఉ॥ యారగమానుషులకు బ్రాహ్మకులొన్ని రింబులను
వేసారిఫలంబుగానక యసవ్యమునల జరుమాట్కిమిమ్ములకా ॥ 1 ॥
లాగ్ధివై ఫలముజెందక గానియుజెందిపోతి నిర్భావతిమందు నేను కథ
దాయక వెంకటేశైలనాయకా॥

1 (భుజంగవ్రయాశం) నిరాకారశిమాయనింతింతయగునె
న్నరింపంగలేరయ్య కకాదిశేవుతో భరికొనిన్నుపత్నింపదావెంతదా
నె॥ పరబ్రహ్మబ్రహ్మండ భాండవైయాహ॥

2 (భుజంగవ్రయాశం) శరణాత్మనిరాజనంబులయేకా ॥ ము

కాలింపరామున్న మోడింపనేరా | పరాకేలరారావరంధ్రామమేతా పర
బ్రహ్మబ్రహ్మంగభాండప్రసూపా |

దాసునినిజవృత్తాంతము

సీ. శ్రీమించునట్టిరాజుమంత్రి ప్రగ్గడవెంకటరామభ్యవేసి
యన్న. యమ్మహానీయునికలదివీరీయజుడైన రంగనాథాహ్వయరమణ
మంబనామలపంటయై బేమలోపీఠాపుర వరగుక్కుటేశ్వర వర
ప్రసాదనబాతుడై నీజ్జనవినుతుడైయలరి జగత్ప్రహాహ్వయమన
ధరణిజన్మించి దుష్టులదర్పముచిది దివ్యయాత్రా మివలంబనజేవజేవు
పాడురంగనిశేవించి ప్రబలమేలుకోటజియ్యయనన్త్రానగోష్ఠవాడ

ఉ॥ తల్లియు చంపి నాకొంకు దాచినాత్తులరిగ్రహించి
నా॥ యల్లము క్లెల్లుగోచువయో జనగానోదావధర్మముల్॥ కొల్లలు
గానోపార్జియజకులనతిస॥ నోయిలచినామనం॥ బెల్లకుగర్వపాంతనె
జనింపగదానికె జిక్కిసాక్కితికా॥ బుద్ధిగర్వముసారణీయమవచనార్థం
బురాగ్ధంబుగ గ్రహించి విశేషించియిక్కలియగంబునం బిషలికాదిబ్ర
హ్మపరియంతంబుగాల కర్కబులంబిక్కియే నడుచుచుండెదమగావున
నిక్కలియుగగర్వంబులు నాకుఁదలిసినంతమట్టు వివరించెదసావధాన
మనకుఁబ్రయాశక్తింపుడు

ఉ॥ ఆశ్రయములార భవవాఙ్మయమితి యభీష్టమసాక్ష్యము
గా రవియింతమనగద్యమునొందినవాడగాను నాచార్యకృపాకటాక్ష
మున నన్వితమంతభవద్వయాప్తిచే నైశ్వర్యమునొందియిక్కులి కృతము
ననుష్ఠమువికరించెనెన్॥

చ. మహాదామృత్యుపావములు మానుగనించొనరింపుచున్ దు
శి. దురువ్రహ్మరంగిపోవునెడ పశ్చిదుగర్జనునీడలైల దానెనకనె

యోగిభూరిమఖనిశ్చుతియన్ లటావైస్యదుఃఖ్నిమల్ దనుకగజేయగ్ర
మృగదానయోవర్చభవంబుదేహికన్

౪౪. అట్లగుటంజేసి ధర్మంబు గలియుగంబున గరంబుదుర్లభం
తై పాదమాత్రావిప్లవంబైయుండు దక్షిణార్తనానాకర్ణిపుమా

కలియుగధర్మంబులు

సీ॥ సత్యంబునయలకు సంక్షీణమగుసత్య హానినాయువుగడువట్టిపో
వు! నాయువుదట్టిగన నల్పంబులగువిద్యలల్పవిద్యలవిమోహంబుమిగులు|
మోహంబువలన బైమునుబులోధంబులో భావేశయన గామమగ్నలించు|
గామంబుపెంపురగడగుక్రోధంబుక్రోధంబునవైరమెంతయునుబెరుంగు|
అవైరమేకనశేషదగ్ధులనన్యోన్య| ఏడసేయచునువిభేదబుద్ధి| సెక్కు
దొకనిమేరనుండిక వర్ణ సంకరముజేయగలగు కలియుగమున॥

మత్తకోకిల॥ దేవతాయతనంబులున్ జగదీనురానిసంధంబులున్
బావనాశ్రమభూములున్ బిడిపాడగుకృత్యక్షణల్లీనంబులునాశ
మొందు గతిప్రచారమునందు దుస్త్రివిహారముమద్యపానము బెల్లుబెల్లు
గనెల్లెడన్॥

క॥ సుతుడవమానించుజనకు| బలిసవమానించు భార్యపడకు
లుబతులున్| మతినొండొయపులమెచ్చక| సతతముబరియింతుకీర్త్య సం
చారములన్॥

క॥ శ్రుతిధర్మంబులు శూద్రులు| ప్రతిభన్ జెప్పంగవినుచు
బ్రాహ్మణజాతుల్| గృతినెదితల్సేవకులై| యతినిండిత కర్మకారుల
య్యదరధిపా॥

క॥ దినదినమునుధర్మంబును| ననయముధరనడగిపోవు నాశ్వర్య

ముగా | వినువగ్గచుతుక్కుములూ || సెనయగధనవతుడైన సెగ
దుధరిల్లికా ||

క || ధనమిచ్చునతడెయ్యేలిక | ధనమిచ్చినవాడెమగడు తరుణుల
కెల్లకా || ధనవంతునాశ్రయింతురు | ధనమేప్రధానంబు దుష్టతరకలి
వేళకా ||

గీ || అపనినొక్కొక పుణ్యాస్తురాటపతిని జంపకయెజారు వెం
బడిజన్మగుగాని | పిట్టపిడుగునమగనిజంపింపకెల్లె | వేడలదిల్లలు కలియు
గవిలయ వేళ ||

వ || ఇంతయునెట్లంగింప నీవయ్యున్ దడవనిన ఒరమజ్ఞాననిధి
యైన యత్తపోనిధి యతనికెట్లనియె | దొల్లివిధాతపృథకుకల్పంబున న
త్యంతనిర్మలంబులును | ధర్మతంత్రంబులునైన శరీరంబులునృజించెన
ట్లు బుట్టింపబడిన యామనుష్యులు మహాసత్వసంపన్నులు | సత్యవా
దులు | సత్యసంకల్పులు బ్రహ్మధూతాత్ములు స్వచ్ఛందజీవులునై దేవ
యానంబుల విహరించుచు ననాయానంబుగ సద్ధికఫలశిద్ధిబొందుచు |
సర్వజ్ఞులై విగతమత్సరులై బహుసహస్రసంవత్సరాయుష్యులై వర్తి
ల్లుచుండిరంత గాలాంతరంబునంగామకౌఠాదిగుణంబులుదమ్ముంబొం
దుటయు మాయాప్రవర్తనులై దేవతలచేత విడువంబడి యల్పాయువు
లు | నల్పబలశరీరసత్పులును | దుర్బలును | నిష్కలారంభులును | బహు
రోగపీడితులును | నాస్తికులునై యెందొరువులమెచ్చక దుర్నితంబులుసే
యుచు | తిర్యగ్యోనులంబుట్టుచు | నరకాగ్నులు గాగుచు గతాగతభృ
మణంబుల నలయందొడంగిరిట్లు దిరుగుచున్న నంసారచక్రింబునందూ ||

మ || జననంబందుటలేని యాశ్వరుడుదాజన్మించు కెల్ల న్విరో
ధినిరాసాధ్యము పితకర్తుడిగు నద్దేవుండుగర్తప్రసక్తహడౌటకా సదరా

చరచక్రము భూతశ్రేణులక గర్భవర్తనులుజేయదలంచి కాకగలవేదై
త్యాదిక గర్భముల.

చ॥ భవశుభ్రులమిత్ర వినితాగృహ కారణభూతమైన
యీతనువుననుజీవుడు సదంబదియైట్టికరీరమున కర్మమైనకర్మ
ఫలమందకపోవగరాదుమిన్ను వ్రాసినట్టిదానినా దిశలకగిన్నెన్న
టనైనదానినక.

వ॥ కలియుగంబున నిట్లుజరుగజ్జీకం వారరింగియు బుద్ధిచాతుర్యం
బున దప్పించుకొనజాలక నేర్పబుట్టబడిన యీగర్భంగి వివేలకాదిబ్ర
హ్మవర్తంతంబు సుఖదుఃఖంబులంబోరరుచుందురు యింతియెగాక
సువాసనాకుసుమంబునమంబగు తనమేళంబెరుంగనియట్లు బుద్ధి
ర్మానుసారీయును ప్రమాణంబులకు బద్ధులైకొనెదరు. ముందును
మానవకోటిలో ద్విజులువృజాతీయ భర్తకర్తలమిత్రభక్త్యజించి నీ
చక్రవర్తంబులంజరిపించుచుండుటంచేసి యట్టివారికిహినబాతులగొలుపు
శిద్ధింతురుగాక ద్విజాహ్వయంబునకు గహ్వరంబుదరిగిపోయె (శ్లో)
పరోపదేశవేదాయాం స్వవ్యాసనమోభవత్ ఆత్మోపదేశవేదాయాం
మానయోపినపండిత్యం అనువచనప్రకారం బుననొక్కరికి వక్కాణిం
చునెడ ముక్కడులును పెక్కుధర్మోపదేశంబులుజేతురు. అదియేవని
వయంబైన విషప్రాయనింబుగాదోచు (నేరిచిబ్రతికినవారను నేరకచెడు
నట్టివారు నిజముగగలరే॥ యన్నట్లు దమబుద్ధిచాతుర్యంబున దైవ
యోగంబుభోగంబునందక తప్పించుకొగల్గిరా యీయుగంబున నొం
డొరువులమెచ్చక పరస్పరభేదబుద్ధులై 1 స్థానభ్రష్టత్వము 2 దేశయా
త్ర 3 కాయకప్రముసంప్రాప్తింబుచుండు.

1 దృష్టాంతములు

అట వెలసి: నలు సెకానినతి నదళ నేత్ర వేరియింపదటై మాతను
దుమనమరవకులు నలువురునుగడంగి నలరూపముల వచ్చిరా స్వయంబు
రముతకలిముదము: ||

చ|| నీయుగంబున మానవకోటిలోకాలవశంబున జాలింబొం
దుహీనమానవునిగాంచి యిరండుబుద్ధిహీనుం డప్రయోజకుండని దూ
షింతురేగాని శేషశయనునికృపాశిద్ధిలేక బుద్ధివినియోగించజాలదనియొ
రులిగరు. ప్రేపద్యంబున యింద్రాగ్నియమనరులును దక్షణీమిత్రంబు
గ నెంతప్రయత్నంబుజేసిరి యిండుకైన ఘోరబిడడయగలిగిరా వారి
కంటేలోకంబున నిధికుండొక్కడైనగలదాలోకంబున బృహస్పతిం
బోలివబుద్ధికాలురులేకగదా యట్టిదేహతాచార్యుండ నిజవార్యదుర్యశం
బొందుట తనదివ్యజ్ఞానంబునంబలియజాలెనా సృష్టికర్తయగు స్రష్ట
దనశిరంబు హరునితేదగుననియొకింఁగెనా లోకైకగురుండగు హరుండు
దనలింగంబునకు భంగంబుగలుగుట దలంచెనాయెంతెంతవారును కా
లంబునకు కర్తంబునకు భర్తంబుగ బద్ధులుగాక స్వతశ్చింతంబగు బుద్ధి
చే సాధ్యులుకాగలిగిరా జగద్వల్లభుండగు శ్రీమన్నారాయణుడు దేవ
తలందను హిరణ్యకశ్యప వధార్థంబుజేక్షింప నక్షేణకకణాకటాక్ష వీ
క్షణంబుల నీక్షింపి (కాలముగూడ జంపెదజనుండందాక మీత్రోవ
లక) యనివచించెనేగాని యక్కాలంబున జాక్కాడించగలిగెన్నా
శ్రుతి, స్మృతిపురాణేతిహాస భాసురవశనంబు లెన్నిశోధించిన కర్మా
నుసరణంబులేక నిర్మలాంతకరణంబున సంచరణంబుసేయునట్లు గన్ప
టైనా| అట్లుగావున బుద్ధికర్తానుసారిణియను ప్రమాణంబే శరణంబై
యొక్కచుండు

మ॥ ఇలియేమృత్యువు చుట్టమీయమును సంసేవాభ్యుదయంకయ
లో॥ కిలంజేసెనె బ్రహ్మదన్నుదృఢమేతేవంబుతోచెల్లరే॥ చెలికింబాట
నెయంగరీ కపట వంసారంబుకొంబుగా॥ దలచున్నాడును సత్యవా
న కరుణాధర్మాదినిర్వృత్తై॥

మ॥ ఇద్విధంబున నకాశ్వితజీవనంబునన్ని నిమగ్నంగురంబుగు
ట యెయంగజాలక చెడిపోవదొడంగిరి॥

• 2 దృష్టాంతరము

నీ॥ యమునలో గృత్యుక్తుడైవచ్చి రాజచేసేవితుండైరాజ
చేష్టితంబు॥ బుద్ధిలోనూహించి బొమముడిమొగముతో నెబ్బెడిమేరి
తోనాగ్రహించి॥ కట్టిందియాకలి కొట్టుమిట్టాడంగ నీవంపద వస్తునీ
సృశంసు॥ నీదుఃహంకారు నిందలుగంటిరే విష్ణుభక్తుడుగాఁడుమీఁడు
నన్ను॥ గుఱువరమ్మనిమును మట్టగుడిదినాడు, భర్తభంగంబుతేసి దుష్ట
ర్బుడయ్యె॥ నైఃనిప్పుడునూ పెదనన్నిదిశల॥ నేనుకోపింపమాన్నువాడె
వ్వడనుచు॥

మ॥ పెటపెట బండ్లుగీటుచును భీకరుడై కనుగ్రేవనిప్పుకలో॥
పొటపొటరాలగండములు పొంగమునీర్చుడును హంకరింపుచుకా॥
జలమొదలంటగా పెరికిచక్కననానకృత్యనాయుధో శ్మటవనమా
ల హస్తయును గామెనరించి గవింపెరాజునై॥

మ॥ ఇట్లుకేవల దుద్రాంశ సంఘాతుండగు దూర్వానుండంబు
రీఘుని ద్వాదశీవ్రతభంగంబుగావింపగోరి కృత్తినిత్పత్తిజేసియుచన
సూపన్నకై వినియోగపర్చియు కిందితొక్కన్యంబుగాకపోవుటయేగా
క యయ్యంబరీఘంబ్రార్థింపక సమర్థించ నేరడయ్యె॥ దైవయోగములే
కున్న నెన్నిప్రయత్నంబులు నేసిన బూడిదలోబోసిన పన్నుగుడిగంబు

గుడుగావున నెల్లవాడు గల్లలాడక పలుజిక్కినప్పుడెల్ల దైవమునుగా
ర్చిపూజించుటకు బుద్ధిమపయోగించెనేని యపారకృపాపయందగు దై
వముగూడ ననుకూలించును

భగవంతుని

శ్లో॥ వల్లెనివాడు పుష్పవనంబులవాడు మహాగుంబులున్ |
వల్లెనువాల్చువాడు గడులిన్ నుజ్జునువాడు మేలుపైజల్లెకువాడు
నల్కినభుజంబులవాడు యశంబుదీప్తులన్ జల్లెదువాడు వైన రఘున
న్ద్రుడు దీవుతమాకభీష్టముల్ || ౧ ||
శ్లో॥ వారకవారకామిన్ద్రుల వస్త్రలచాయకు చాగ్గిగేహముల్ |
గోరకగోరకోల్లకతకుంజములకొరక రాకుపానువుల్ | జేరకచాకేంక
కలిగిగ మురింగనకంద్రమున్ దొంగరవిహరులై సిరులనందకనందకపా
ణిగొల్పెరొన్ || ౨ ||

152367

క॥ కలియుగనటనంబెల్లరు | దలిసినయిదియైన విష్ణుదేవునిమా
యా నటనంబునబడి దలియును | దలి పెదమరియొక్కసారిధీరతగలుగన్ ||

క॥ అందులకుగోపగించక యందరునాతప్పులన్ని నభిమానమా
తో పాండుగనవరణచేసియమంచానందంబుగొనుడునుహితాత్మకులై ||

పరోపకారమేముఖ్యము

(పంచచామరం) విధిపీయంబునభిలానికేదముల్ గ్రహింపజేసే

నుధాభిమంపరంబుక్రింద జొచ్చిమెచ్చులాండజే | బుధుల్ నుతింప
గా వరాహమూర్తిక ధాత్రిగావడే | విధాయకంబరోపకార సృత్తి
యొల్లవారికిన్ ||

సమాప్తము

10643

